

İki vefalı dost: Mümin ve cami

Nasıl ki insan derdini çekinmeden sıkılmadan açabileceği, en yakın, en candan, vefakâr bir dost arar kendine, cami de öyle vefakâr bir dost mekân.

Müslüman mabedinin adı "secde edilen yer" anlamında Mescit, ya da "müminleri çatısı altında toplayan" anlamında Cami'dir.

Secde, kulun Allah'a en yakın olduğu an... O zaman mescit/cami, ibadet mahalli olma özelliğinin yanında kulun Allah'a yakınlık kesbettiği özel mekân... Nasıl ki insan derdini çekinmeden sıkılmadan açabileceği, en yakın, en candan vefakâr bir dost arar kendine, cami de öyle vefakâr bir dost mekân. Başu daralanın gideceği, dertlinin derdini dökeneği, sıkıntısını gidereceği, başka sığınacak yer bulamayanın sığındığı istinatgâh, iltica evi... Bu evin kapısı kapanmaz, kapanmamalı. Gece gündüz gidilebilecek tek ev bu ev... Bu eve gir-

mek için randevu almak gerekmiyor, nasıl vefakâr bir dost ile ilişkilerde protokol olmazsa. Dahası ne kadar samimi, candan dostunuz, arkadaşınız, akrabanız olsa da başkasının evine destursuz giremezsiniz. Gecenin bir yarısı en sevdiğiniz ahbabınızın kapısını çalmaya cesaretiniz olmaz. Ama camiye girerken öyle değil! Rasulüallah (s.a.s.) vaktisiz girdiğimizde kendi evimiz dahi olsa habersiz girmememizi tavsiye ediyor. (Buhari, Nikah, 121; Müslim, İmare, 180-185.) Oysa camiye girmek için böyle bir zorunluluğumuz yok. Hangi durumda olursak olalım, hangi vakit olursa olsun, hele dert ortağı olacak vefalı bir dost dahi bulamadığımız durumda şairin;

"Beni kimseler okşamaz madem,

Öp beni alınımdan, sen öp seccadem."

dediği gibi kendisine sığınıp sıkıntımızı atacağımız en rahat ve en emin yerdirdi orası.

Ashaptan Ebu Umame dünyevi sıkıntılardan bunalmıştır. Namaz vakti dışında mescide kapanır.

Rasulullah Efendimiz (s.a.s.) mescide girdiğinde onu görür ve: "Ya Eba Umame! Namaz vakti değil, niçin mescitte oturuyorsun?" diye sorar.

"Yakama yapışan sıkıntılar ve borçlar yüzünden ya Rasulellah!" cevabını verir Ebu Umame.

Efendimiz (s.a.s.): "Sana bir dua öğreteyim mi? Onu söylediğin zaman Allah (c.c.) sıkıntılarını giderir ve borcunu ödetir." buyurur.

Ebu Umame: "Evet ya Rasulellah" der. Efendimiz (s.a.s.): "Sabah ve akşam;

'Allah'ım! Gam ve kederden, acizlikten ve tembellikten, korkaklık ve cimrilikten, borcun baskısından ve düşmanların kahrından sana sığınırım!' de." buyurarak bu duayı öğretir.

Ebu Umame der ki: "Bunu yaptım, Allah sıkıntımı giderdi, borcumu ödeme imkanı verdi." (Ebu Davud, Salat, 367.)

Yurt dışı hizmetlerim sırasında bir pazar günü, kuşluk vakti ders hazırlığı için camiye girdiğim-

Mümin ve cami birbirlerini onaran iki vefalı dosttur.

de, bir gencin caminin ortasında kibleye dönük diz çökmüş vaziyette oturduğunu gördüm. Hristiyanların kilise ayin saatinde muhtemel ki bu gencimiz de ibadet ihtiyacını ya da sıkıntısını gidermek için camiye gelmişti. Modern hayat, sıkıntıyı giderme yöntemleri olarak birçok alternatifler koyar insanın önüne. Oysa sıkıntıların atılacağı manevi sığınma merkezleridir camiler. Ebu Umame onun için başka yer aramamış, camiye sığınmıştır bu gencimizin ve birçoklarımızın yaptığı gibi. Çünkü camiye sığınan Allah'a sığınmış demektir. Hayatı yaratan ve yöneten Allah'a iltica ederek ancak sıkıntılar bertaraf edilebilir. Çünkü Allah müminlerin dostudur ve O'ndan daha vefalı dost olamaz. Bu nedenle Rasulü Allah Efendimiz Hz. Bilal'e: "Ey Bilal! Namaza çağırarak bizi rahatlat" buyurarak, huzurun ve mutluluğun Allah ile beraber olmakta olduğunu ifade etmiş. Onun için Rasulü Allah (s.a.s.) can pazarının yaşandığı savaştan döndüğünde dahi, evine girmeden önce mescide giriyor, iki rekât tehıyyetü'l-mescit namazı kılıyordu. (Müslim, Müsafirun, 72.)

Allah Teala mescidi kendi adına izafe ederek "Beytullah/Allah'ın Evi" ifadesini kullanıyor. (Bakara, 125.) Buna göre caminin vefakar müdavimleri, Allah'ın evinde ve O'nun misafiri olarak bulunuyor demektir. Cami ile dostluk köprüsü kuran, Allah ile vefada örneği olmayan eşsiz bir dostluk ilişkisi içersinde, orada oturan Allah'ın meclisinde bulunmuş demektir. Böylesine yüce, böylesine kerim bir Zat'ın misafiri olmak... Taberani'nin İbn Mesud'dan rivayetinde Rasulü Allah şöyle buyurmuşlar: "Yeryüzünde Allah'ın evleri mescitlerdir ve misafirine ikramda bulunmak Allah üzerine bir haktır..." (Taberani, 10/161, Nr:10324.)

Ev sahibine nisbetle bu misafirlik büyük bir lütuf olmakla beraber, bu kutlu evin seçkin misafirlerinin arasında yer almak da ayrı bir lütuftur. Bu evin en gözde, en seçkin, en değerli misafiri Rasulü Allah Efendimiz... Bu evin baş köşesine oturmaya layık olan O... Aynı evde misafir olmak... Aynı zamanda gerçekleşme de, değil mi ki O'nunla, ahab-ı güzin efendilerimizle ve diğer seçkin misafirlerle aynı evin misafiri olarak kayıtlara geçiyorsunuz. Orada her bulunuşunuzda onlarla iman ve eylem birliği içinde olduğunuzu, aynı zamanda onlarla olan ünsiyetinizi, muhabbetinizi, onlara sadakatle bağlılığınızı ispat ve ilan etmiş oluyorsunuz.

Kaybetmeye yüz tuttuğumuz değerlerimizden bi-

risidir vefa... Fuzuli'nin şu şikayeti bu kaybın yeni bir şey olmadığının işareti:

Vefa her kimseden kim istedim, ondan cefa gördüm,

Kimi kim bîvefa dünyada gördüm, bîvefa gördüm.

Her kimden vefa istediysem ondan cefa gördüm;

Kimi gördüysem vefasız dünyada, onu vefasız gördüm.

Merhum Âkif de, Safahat'ına almadığı şiirlerinden birisinde,

"Namerde değil, merde değil, ferde inanma!

Ben herkesi hayretle temaşadan usandım"

derken bu ızdırabını dile getirir ve çevresindeki vefasızlıktan yakınır. Efendimiz'in Taif dönüşü son umut kapısı olarak gördüğü akrabalarından beklediği vefayı göremediğindeki Allah'a yakarışı da bunu anlatır: "İlahî, huysuz ve yüzsüz bir düşmanın eline beni düşürmeyecek, hatta hayatımın dizginlerini eline verdiğim akrabamdan bir dosta bile bırakmayacak kadar bana merhametlisin..." (Hamidullah, İslam Peygamberi, 1/113.)

Vefa sadece insanda olan ve onda aranan bir özellik midir? Eşref-i mahlûkât olan insanın bu vefasızlığına karşı, vefasıyla ve sadakatiyle ashab-ı kehf'in peşinden ayrılmayan köpeğin durumu Kur'an-ı Kerim'de, ashab-ı kehfle beraber anlatılmakta (Kehf, 18.) Rasulü Allah Efendimiz'in, üzerinde hutbe okuduğu hurma kütüğü ile olan diyalogu ve ona gösterdiği iltifat (Buhari, Menakıb, 25.), "Uhud bizi sever, biz Uhud'u severiz" ifadesiyle bir dağ ile olan sevgi alışverişi (Buhari, Cihad, 71.)... Bu ve benzeri örnekler biz insanların dışındaki varlıkta da vefa ve sadakatin olduğunu ifade ediyor.

Cami ile ilişkisinde mümin vefalı olmalıdır. Mescitlere devam etmeyi alışkanlık haline getirmesi, kişinin mümin oluşunun alameti sayılmış. (Tirmizi, İman, 8; Ibn Mace, Mesacid, 19.) Arşın gölgesinde yer alacak olan yedi sınıftan birinin de kalbi camiye bağlı olan, yani camiye karşı vefalı olan, cami ile köprüleri atmayanlar olduğu ifade edilmiş. (Buhari, Ezan, 36; Müslim, Zekat, 91.) Rasulü Allah Efendimiz, bizzat gayret ve katkılarıyla inşa edilen ilk mescit olan Kuba mescidiyle karşılıklı gönül bağı kurmuşçasına, dost ziyareti yapar gibi cumartesileri onu ziyaret etmiş (Buhari, Tatavvu, 2-4; Müslim, Hac, 515, 522.) Orada iki rekât namaz bir umreye bedel sayılmış (Nesai, Mesacid, 9; Ibn Mace, İkametü's-salat, 197.)

Her alanda örneğimiz olan Efendimiz'in, Medine'ye hicretinde başını sokacak bir eve sahip olmadan mescit inşasına girişmesi, evini mescide bitişik inşa edip ömür boyu mescit ile komşu yaşaması, bu konuda onlarca emir ve tavsiyesi, cami algımız ve mümin-cami arasındaki vefa ilişkisinin nasıl olması gerektiği konusunda bize yeterli bilgiyi vermektedir.

İbadethane olma özelliğiyle camiler, yaratılış gayesi Allah'a ibadet etmek olan insanın, Allah'la yaptığı sözleşmenin en belirgin ve en etkin uygulama alanlarıdır aynı zamanda. Allah, yarattığı en şerefli varlık olan insanı ibadetle mükellef kılmış ve ona şöyle hitabetmiş: "Ey Adem oğulları! Size şeytana tapmayın, çünkü o sizin apaçık bir düşmanınızdır, bana kulluk ediniz, doğru yol budur, demedim mi?" (Yasin, 60, 61.) "Sadece Allah'a kulluk etme" konusunda vefakar müminin en güçlü şahidi, kulluğun en güzel şekilde icra edildiği yerler olan camilerdir. Ayrıca tüm hayatın kulluk bilinci çerçevesinde şekillenmesinde de camiler en önemli merkezlerdir.

Mümin ve cami birbirlerini onaran iki vefalı dosttur. Erkeği, kadını, büyüğü, küçüğü, genci, ihtiyarı tüm inananların kendilerini yetiştirdiği, olgunlaştırdığı, kırılan dökülen yanlarını tamir ettikleri mekânlardır camiler. Mümin, içinde rahmet ve minnetle yadettiği ecdadından aldığı kutlu mirası elinden tutup getirdiği geleceğinin güvencesi evladına yine camide devreder. Sadece caminin kubbesi, minaresi, şadırvanı değildir evladına devrettiği. Çocukları Allah kelamıyla orada tanışır, peygamber varisleriyle orada buluşur, rahmani ve nebevi terbiyeyle orada yetişir, adab ve erkânı orada öğrenirler. Allah'a ve ahirete olan samimi imanları ile, namazları-zekâtları ile, Allah'tan başkasından korkmayan duruşlarıyla müminler camiye madden ve manen imar ederler.

Mümin, vefakâr bir dost olarak ömür boyu irtibat halinde olduğu camiden, son deminde de vefa görerek bu dünyadan göç eder. Hayatının son anındaki dünyaya vedası, doğup büyüdüğü, yatıp kalktığı, yiyip içtiği evinden değil camiden olur. Doğduğunda minarelerinden yükselen ezan sesi ile dünyaya adımını atmıştır, bu dünyadan giderken de cami onu sinesine alır, günde beş defa bir araya geldiği mümin kardeşleriyle son defa buluşturur, onların hüsn-i şehadetlerinin, hayır dualarının şahidi olarak öylece ebediyete uğurlar.